

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gld. — polletno 1 gld.

List 2.

V Celovcu 20. februaria 1878.

Leto X.

Z bogastva na nič!

(Povest).

(Dalje.)

III.

Nekaj let je poteklo potem.

Osredkarjev Janez in Rožančeva Tončika sta prav zadovoljno živela na svojem malem posestvu. Janez je bil priden gospodar, Tončika varčna gospodinja, in tako jima je tudi Bog dal svoj blagoslov, da jima ni bilo treba terpeti pomanjkanja.

Janez je res delal, kot črna živina, samo da bi si kaj opomogel, in da ne bi bilo treba njegovim otrokom tako ubijati se za ta ljubi kruhek, nego se on. Po dnevi je delal na cesti, ki je bila takrat še, ko ni bilo železnice, jako oživljena ter se je dal marsikaki krajcar ondi zaslužiti, po noči pa je nosil v košu gnoj na svojo stermo njivo, pri mesečini kopal in sejal, tako da ni imel skoraj nikoli počitka. Večkrat ga je celó žena zavračala, rekoč: „Janez, ne trudi se tolikanj, ti se bodeš prevzel, privošči si vsaj nekoliko počitka“, pa Janez se ni dal pregovoriti, delal je kot prej, misleč si: „Otroci mi bodo hvaležni nekaj za trud, ki sem ga imel.“

Rožanec, no ta je vedno bolj bogatel, tako da so ljudje že začeli ugibati, kje jemlje toliko denarja. Vsako posestvo, ki je bilo na prodaj, kupil je Rožanec, njegovi vozniki vozili so blago križem svetá, in večkrat se je sam bahal, da ne vé prav, koliko imá konj in vozov na cesti. Res krasno solnce mu je sijalo v življenji, samo ko bi bil znal mož to priliko prav porabiti ter bi bil pomislil, da je na svetu vse spremenljivo, in da je največi bogataš jutri že lahko siromak. —

Napočili pa so žalostni dnevi, žalostni dnevi zlasti za siromake. Huda lakota je nastala po deželi, tako da so ljudjé gladú umirali in kdor ni imel starega žita še v kašči, temu je bilo Bog pomagaj! Bledi in vpadli, kakor senca lazili so ljudje okrog, toliko da so se še vzderževali na opešanih nogah. Za plotom so umirali berači in trava v njih ustih je pričala, da so si ne-

srečneži s tem tolažili glad. Velika spomladanska suša prejšnjega leta, hude ure ob žetvi, moča v jeseni in pozeblina po zimi bile so vzrok tej revščini. Dve leti že ni nihče nič pridelal, še tega ne, kar je vsejal, kdor pa je imel staro žito, ta ga je zapiral v kaščo, pustil raji, da so ga molji jedli, nego da bi ga bil razdelil med reveže, misleč si, da ga bode pozneje še le draže in draže prodal.

Taka nesreča je zadela tudi našega Janeza in Tončiko.

Z neutrudljivo marljivostjo sta si bila prikupila že precej posestva in z veseljem sta zerla v prihodnost nadejaje se lagljejšega življenja, nego sta ga imela doslé, — ko nenadoma zadene deželo ta grozna šiba božja. Polje ni obrodilo nič vkljub vsemu trudu in prizadetju, na cesti je bil zaslužek pičel, in če bi bil druge krati tudi zadostoval, bil je pri sedanji strašni dragini veliko premajhen, da bi bilo moč ob njem živeti se, zlasti pa ko je Bog Janezev in Tončkin zakon požegnal z obilo deco, ki jima je še večje preglavice delala.

„Ko bi že le teh malih ne bilo, bi človek že še rinil in bi rinil,“ mislil si je večkrat Janez, ko je premišljeval svojo revščino; pa kaj se če! Bog jih je dal, treba jih je rediti, ne da bi vprašal, kje boš vzel.

Neko popoldne, pozno v jeseni, ko je že sneg pobelil verhunce bližnjih hribov, stal je Janez na vežnem pragu in premišljeval svojo nezgodo. Pet lačnih otročičev v hiši, žena bolehna, denarja pa nič. Solzé so mu stopile v oči, naslonil se je na podbój in zdihoval k ljubemu Bogu, ki ga tako neusmiljeno tepe ne s šibo, ampak s celo butaro.

Ni zapazil beriča, ki je prišel po stezi gori, prekoračil plot na vertu ter se približal Janezu.

„Dober večer! Ali ste vi tisti, ki se piše Janez Osredkarjev?“ pravi berič, majhen možiček z dolgimi berkami, in tenek kot terska, ter izvleče iz mavhe veliko pôlo.

„Da, jaz sem! Kaj pa imate?“ praša Janez zdramivši se iz svoje zamišljenosti.

„Tukaj-le stoji, da ste na dolgu osem goldinarjev in pa pet grošev davka še od lanskega leta, prišel sem vas rubiti na povelje slavnega c. k. urada. Župan mi je pravil, da imate eno kravo in pa dva prešiča, pokažite jih.“

„Mene rubiti, — sedaj?“ vsklikne Janez osupnjen. „Za božjo sveto voljo, saj vidite, da nimam nič, še sam sebe in svoje družine ne morem živiti.“

„Ne morem pomagati,“ zmaje berič z ramama ter gré naravnost v svinjak, kjer sta krulila dva majhina, meršava prešička. — „Pujska sta slaba, še štiri goldinarje nista vredna obá, zarubiti moram tedaj kravo,“ pravi berič vernivši se.

„Koga boste? kravo. Za ves svet né. Majhine otročičke imam, s čem jih bom redil, če mi še to edino pomoč vzamete? Bog in sv. križ božji, saj ste menda vendar človek, saj vidite, kakošni časi so.“

„Gosposka veli tako, moram,“ odverne berič ter jame zapisovati zarubljeno blago v svojo pôlo.

Vse Jánezeve prošnje in obljube, da bo plačal, bile so zastonj, berič je izgnal kravo iz hleva ter jo odpeljal k županu rekoč, da bode krava v treh dneh prodana, ako Janez ne plača o tem času dolžnega davka. —

Jokaje so zerli žena in otroci skozi okno za odhajajočo rudečko, ki se je večkrat ozerla mukajoč po svojem hlevu ter se branila iti za beričem, kakor bi jej bilo težko ločiti se od prijaznih otročičev, ki so jo po leti tako pridno pasli po senožeti in jo varovali sitnih muh, ter bi bila vedela, da odide ž njo ubogim sirotejem največa pomoč od hiše. Janez je z bolestim srcem šel zapirat prazni hlev, potem pa pravi sam pri sebi: „Šel bom, dobiti moram, če imam iz tal skopati, krava ne sme biti prodana.“

IV.

Streharjev Martinek je v meji nad županovim kozelcem subljad lomil in v kupe skladal, da bi nesel domov in zakuril v peči. Ravno je bil že dovelj nalomil ter povezal hosto v butaro z bekovo tertó, ko pride memo po poti Osredkarjev Janez ves pobit, da Martinka še zapazil ni, ki je lomastil gôri v meji.

„No Janez, kam pa ti, kam, tako pozno?“ vpraša Martinek memogredočega.

„Denarja grem prosit na pôsodo, če ga bodem dobil. — Glej, kravo mi je danes zarubil berič, in če v treh dneh ne plačam še nekaj čez osem goldinarjev, mi je bodo prodali,“ pravi Janez ves otožen ter postoji nekoliko ob poti.

„Kaj mi poveš! Le poglej ga hudimana, da so ti kravo zarubili,“ čudi se Martinek. „Saj pravim, gospôda je gôspoda, nič usmiljenja nima s človekom, kar odira in odira.“

„Dà, Bog pomagaj je na svetu!“ vzdihne Janez.

„Res je Bog pomagaj res,“ povdarja Martinek. „Jaz sem že star, že nekaj pomnim, pa tacega vendar še ne vém. Saj je bila že tudi lakota v deželi, in huda dragina, pa je bil zaslužek, in kdor je hotel pridno delati, je pa že kako preongavil in preril, sedaj pa ni nič zaslužka in teka tudi nima nobena stvar. Jaz še pomnim, ko je bila pšenica po deset goldinarjev; stari in ranjki Janšček je dal gôri-le v stermem bregu, ko je bil na lovu, staremu Mihču en goldinar za vogel kruha, pa to je bilo takrat, ko so prišli bankovci ob veljavo, da bi bili pa ljudje hrastove skorje mleli, jih med otrobe mešali in iz njih kruh pekli, kakor dan današni, tega pa nobena živa duša ne pomni med nami.“

Med tem je zazvonilo avemarijo. Martinek zadene svojo butaro na ramo, vošči Janezu lahko noč in dobro srečo pri oprasku, potem pa sname svoj vegasti klobuk raz glave, stori velik križ ter moli polglasno angelsko česčenje počasi krevsaje proti domu. — Janez jo mahne navkreber gôri naravnost proti — Rožancu.

Sicer ni imel mnogo upanja, da bi mu Rožanec pomagal, pa mislil si je: poskusil bodem, morda se me vendar le usmili. Kam pa bi se bil tudi drugam obrnil sedanji čas! Nihče sosedov ni imel denarja, da bi ga poso-

jeval, še Bog če je mogel rediti svojo družino ter mu ni bilo treba stradati. Rožanec edini je bogatinec v okolici; on je imel vsega dovolj, denarja in žita, ktero je posojeval sosedom na prihodnjo žetev, se ve da proti velikim obrestim. — Na to je tudi Janez stavil svoje zaupanje. Hotel mu je ponuditi travnik za prihodnje leto, da ga pokosí, čeravno je bilo senó trikrat toliko vredno, kolikor je Janez potreboval, da bi rešil kravo, pa kaj je hotel, denar mora biti brez odloga. —

Rožanec je ravno obiral veliko gnjat in zraven imel polič vina, ko stopi Janez v sobo.

„Bog žegnaj, Lojze! — Nekaj bi te prosil,“ pravi Janez vsedši se vstric njemu na klop.

„No — kaj pa?“ odverne Rožanec z debelim glasom ter zalije s kozarcem vina povžiti založaj tolste gnjati.

„Lej, nesreča me je zadela, kravo so mi zarubili zarad dolžnega davka in če v treh dneh dolg ne poravnam, bo krava prodana. Bodi tako dober, Lojze, posodi mi kacih deset goldinarjev, prepustim ti zato senó na travniku drugo leto.“ —

„E ti in tvoje senó!“ zareži Rožanec nevoljen.

„Kaj mi bo senó? Na kozelcu imam ga še nad dvesto centov, pa ga ne morem prodati. Jaz nimam denarja, da bi ga posojeval, pojdi kam drugam.“

„Za božjo voljo kam bom šel drugam? Ne bodi no tak, pa daj, saj ne iščem zastonj,“ prosi Janez.

„Daj, daj, daj in le daj! Kje bom pa vzel?“ kriči Rožanec razjarjen, kot bi ga bila pičila osa. „Celi božji dan ni družega k hiši, nego berači, eden drugemu podajajo vrata, da ga res človek nima miru in pokoja. Saj si sam kriv svoje nesreče, pa bi se ne bil ženil. Kaj sem ti pravil takrat, á? Najprej mora človek gledati, da kaj imá, da vé s čem bo prerejal sebe in družino, potlej je še-le misliti na ženitev. Sam sv. zakon ne bo nikogar nasisil. — Ne dam nič, nobenemu nič, le pojdi!“

„Lojze, vsaj ne bodi tako terd. Pomisli na uni svet, kaj bo Bog rekel. — Saj ti bom gotovo vernil — še enkrat toliko, samo da kravo rešim, ki daje edini živež ubogim otročajem.“

„Uni svet, ti in tvoja krava naj me v úho pišejo vsi vkupe, veš!“ zadere se Rožanec nad ubogim Janezem! odide iz sobe ter strašno zaloputne duri za seboj, da so kar okna požvenketala.

Z boleznim srcem zapusti siromak hišo terdoserčnega gospodarja ter ide ves potert dalje sam prav ne vedé kam. Ugasnilo mu je upanje, ni se vedel nikamor več obrniti, a tako iti domov, to mu ni mogoče, lačnih otrok ne more gledati. „Kar ukradel bi mu, ko bi mogel, prav nič greha ne bi imel, — pa saj ni greha! On nikoli ne moli, nikoli ne gré v cerkev, iz božjih rečí se norčuje, pa imá vsega dovolje; to je vendar čudno, kako Bog svet vlada.“ Take misli so rojile Janezu med potjo po glavi in jel je že obupovati nad božjo milostjo.

Še sam ne vedé kdaj pritava do Bolščakove kerčme. Na dvorišču je stal

velik naložen voz s plahto pogernjen, in hlapec je ravno izprezal konje, da bi jih del v štalo.

„Čujte, mož!“ zakliče voznik v višnjevi počestni halji Janeza, ki je ves pobit šel memo, „ali ne bi hoteli čuvati do jutri zjutraj pri vozu? Vam bom dobro plačal.“

Janez je bil takoj zadovoljen s to ponudbo nadejaje se vsaj toliko zaslužiti, da bode drugo jutro kupil otrokom kruha. Naglo stopi domov po svoj kožuh, da bi ga po noči ne zeblo, pové ženi kam imá iti, in potolaživši otroke, da bodo jutri dobili kruha, odide nazaj k vozu.

Noč je bila temna in ostra, sapa je brila od severja. Janez je hodil ob vozu sem in tja ter premišljeval svojo britko osodo. Naposled mu pride na mar, kaj bi vendar bilo na vozu, ker si ga voznik ne upa samega pustiti na dvorišču. —

Vse je tiho. Voznik spi v sobi, hlapec se je zaperl v štalo in povesod so že pogasili luč. Na vasi tudi ni nikogar. Fantje, ki so hodili poprej vsak večer na vas popevat in vriskat, spali so domá, kajti lakota jim je vzela vse veselje do ponočevanja.

Janeza žene radovednost; še enkrat pogleda okrog, če ni nikogar blizo, potem stopi počasi zadej na soro, dvigne plahto ter jame preiskovati, kako blagó je naloženo. Po dolgem prizadevanji ošlata nekaj terdega, okroglega, kakor veliko reščeto. Ošlatuje in ošlatuje, pritiska s palcem, pa noče se mu vdreti. — Kaj more neki to biti? — misli, si, odščipne košček ter nese v usta. O da bi te končaj! — sir! Nekaj časa premišljuje, vest ga zavrača, pa spomin na lačno deco domá premaga konečno vest. S tresočo roko izvleče iz žepa nož, odreže velik kos že načetega sira, vtekne ga pod kožuh, potem pa vse lepó zagerne ter stopi na tla. —

Drugo jutro na vse zgodaj pride voznik iz hiše.

„No, ali vas je kaj zeblo? Nemara bomo dobili sneg,“ pravi Janezu, ki je sedel spredaj na ojuh zavit v kožuh.

„Ni bilo sile,“ odverne Janez nekako boječe, in ko ne bi bilo še mračno, videl bi bil lahko voznik, kako je zarudel njegov stražnik v obraz.

„Tedaj, čakaj no, vam bom pa dal nekaj soldov za zajuterk.“ Rekši izvleče iz žepa usnjato mošnjo ter jame iskati po njej. — Slučajno pade mu na tla sreberna petica; Janez se pripogne pobrat jo, pa ta hip mu pade izpod kožuha velik kos sira.

Kakor okamnel obstane. Voznik ga ostro pogleda, potem pa pravi z odurnim smehom: „Ha, prijatelj, vi ste pa dober čuvaj. Vas postaviti k siru, ali pa mačko k slanini. Veste, to pa ni lepó, to, — to pa že ni lepó.“

Janez sramote dolgo ne more spregovoriti besede, konečno pa jame vozniku pripovedovati svojo britko osodo, ki ga je prisilila, polasti se ptujega blaga.

Voznik je bil blagoserčen mož, živo je čutil Janezovo nesrečo in podavši mu rokó, pravi: „No, če je pa tako, potlej jo pa že druga. Le mirni

bodite, kar ste storili, je pozabljeno. Tu imate denar, da rešite kravo, za drugokrat pa si zapomnite, da nobena reč ni tako skrivna, da ne bi prišla na dan.“ Rekoč zleze na voz, odreže velik kos sira ter ga dá Janezu: „Tu imate zajuterk, da boste pomnili, kdaj ste stražili sir.“

Janez ni vedel, kako bi se dovoljno zahvalil blagemu možu. Terdno je deržal denar v roci, kot bi se bal, da mu izgine, kakor v sanjah, ter tekel naravnost k županu rešit kravo. Dolg je bil plačan; krava zopet njegova in verhu tega mu je ostalo še nekaj denarja, da si je kupil živeža.

Kdo popiše veselje žene in otrok, ko je Janez zopet prignal rudečko domov, zraven pa prinesel še tako dobri zajuterk? Solze radosti in hvaležnosti sta pretakala mož in žena, otroci pa so skakali okrog peči vsak s svojim kosom sira v roci ter ga kazali eden drugemu pričkaje se, čigav je večji, čigav boljši, dišal pa je vsem enako.

V.

Po hudi lakoti poslal je Bog zopet rodovitna leta. Osredkarjev Janez si je zopet opomogel ter vse poravnal, kjer se je kaj zadolžil ob času dragine.

Kaj pa Rožanec?

O ta jo je daleč zavozil! — Njegovo poslopje stoji zanemarjeno, streha kaže rebra, stene so vse oderte, skozi poderta okna pa piha veter v znotranje prostore, ktere so prepregli pajki z mrežami. Kjer so se prej prostirali Rožančevi temni hrástovi in smrekovi gozdje, tam je sedaj sama goličava, da se še zajec nima kam skriti, in le na pol strohnjeni štori kažejo še kraj, kjer so se prej dvigala mogočna košata drevesa. Njegovo rodovitno polje orjó ptuji gospodari, njegove travnike kosé sosedje, ktere je prej imenoval v svoji prevzetnosti berače. Oh kakošna sprememba! —

Kaj pa je bilo vendar temu vzrok?

Rožanec ni vedel kaj imá, dokler je imel svojo prvo ženo, ki je bila pridna, varčna gospodinja, ktere pa vendar ni maral ter jej je kolikor le mogel življenje grenil, dokler je ni Bog poklical k sebi. Komaj je bila prva žena v grobu, mislil je Rožanec že zopet na drugo ženitev, rekoč: da bo sedaj bolj po pameti izbiral. Pa prigovor pravi: Kdor mnogo izbira, prime konečno za izbirek, in taka se je pripetila tudi Rožancu. Dobil je ženo, Bogu bodi potoženo, ki ni bila res za ljubi nič na svetu. Že od mladosti vajena le dobro živeti, ni znala nobenega dela v roke vzeti, ni vedela, kako se gospodinji, razun tega pa je bila jako samopašna in utragljiva. Pri gospodinstvu je pustila vse deklam, da so ravnale, kakor so same hotele, koliko pa se je na posle zanašati, to dobro vé vsaka pridna gospodinja, samo mlada Rožančevka ni tega vedela. Po samopašnosti gospodinjinem začela se je v hiši nesnaga, nesnaga pa je navadno temelj še drugih napak, ki podkopujejo blagostanje.

Ni tedaj čudo, da se je mož kmalo naveličal svoje utragljive žene, da jo je jel zanemarjati ter zahajati na kriva pota; tako početje pa navadno napravi v hiši prepir, — nesrečni zakon, ki odpodi od hiše božji blagoslov, ter vedno bolj in bolj spodjeda blagostanje.

Rožanec videti, da pri svojej ženi ne najde tega, česar želi, namreč

previdne gospodinje in ljubeznive žene, jel ga je dom vedno bolj merzeti, izostajal je iz doma včasih po več dni, zanemarjal gospodarstvo ter zahajal v slabe tovaršije, ki so ga konečno popolnoma spravile s prave poti. Da bi si potolazil nevoljo in jezo, jel je pijančevati, igrati in še druge slabosti doprinašati, in poprej marljivi gospodar, postal je zanikerni postopač. Nasledki tega so se kmalo pokazali.

Rožančevo polje ni več tako lepo rodilo, žito je bilo slabo vsejano, na travnike je nanašala voda prod, ker ni bilo nikogar, da bi jo odvrčal, živina v hlevu pa je vedno bolj hujšala, ker se ni redno kermila in snažila. —

(Dalje prihodnjič.)

Prijetni spomini.

X. Pogled po mestu.

Pravil sem tebi, dragi moj! o slavni nekdanjosti rimskega mesta; opisoval sem tebi nektre imenitne poganske starodavnosti; stavljal sem tebi pred oči tudi nektre stavbe zdajne ter keršanske dobe. Starino in novino, poganstvo in keršanstvo sem kazal na istem mestu. Zdaj pa pojdi z menoj po mestu na kratek sprehod, da si ogledava ljudstvo in kraj, kakor se podajata tujcu, ki le samo nekaj dni tukaj prebiva.

Po domači navadi se zjutraj hitro napravim in stopim na ulico, ki je še samotna in tiha. Tam me zagleda nek mlad Savojec (Savojard), ki v cokljah prihiti in mi za deset centesimov obuvale osnaži. To delo prevzemejo ubogi fantalini iz Savojskega, da si služijo živež; nekteri pa prihrani si toliko gotovega, da zamore kako majhno kupčijo začeti. Dokler mi je snažil črevlje na skrinjici, v kateri shranjuje črnilo in ščeti, gledal sem čredo kôz, ktere je prignal kosmati beccaro ali pastir, da je v mestu pomolze. Vsak pastir ima svoj kraj, kjer postaja, in ima tudi svoje ljudi, ki od njega mleko kupujejo. Kedar pride dekla ali moški posel, izbere si najprej kako žival, katero potem pastir pomolze, in mleko v dolgocevno pletenico vlije. Tako ga prodaja. Do sedme ure so pomolzene vse te majhne in kocinaste koze in mleko je razprodano, zato je žene pastir na pašo v campagno ali ravnino. Druzega dne pride ob isti uri na isto mesto isti pastir. Lep tak mlekar ni, snažen tudi ne; od pasa do kolen ga krije čez obleko kosmata kozlovska koža. Ali služi ta zoper nesnago živali, ali v znamenje pastirsko, tega nisem uprašal, a človek tak je gornemu možu silno podoben. To pa je velika prednost na laškem pastirju, da mleka ne more mešati, kar menda naše mlekarice rade storé.

Na dan 1. junija 1877 so obhajali po Rimu god zedinjenja cele Italije v eno deržavo; ob enem pa se je obhajal tudi petdesetletni spomin onega dne, ko so bili zdajni papež Pij IX. posvečeni v škofa Spoletskega. Že na vse zgodaj so marširali vojaki v velikih trumah na Campo militare blizo mestnih vrat Porta Pia, kjer je spregledoval kralj svojo armado, in jo potem

domu poslal. Zdelo se mi je, da zatoraj po mestnih ulicah toliko naprej in nazaj korakajo, da pokažejo svojo moč neoroženim romarjem, katerih je bilo takrat nad sto tisuč po mestu. Iz oken je viselo nekoliko zastav, a malokje po dve iz ene hiše. Siromašna demonstracija! Častilcem sv. očeta je pa bilo prepovedano, zunaj cerkve pokazati kterega koli prazničnega znamenja. Tem več je vrelo ljudstva v cerkve in pred Vatikan. Proti poldne so sprejeli sv. oče ljudstvo iz Rima in iz laške dežele, pa tudi nekoliko ptujih poslancev. Vzlasti se je odlikoval po sijajni napregi grof Larisch-Mönnich, kterega je poslal do papeža naš svitli cesar. Kakih 3000 vozov, fijakerjev, kočij, ekvipaž je peljalo tiste pred vatikansko palačo, kateri so ta dan prišli, da čestitajo poglavarju svete cerkve na petdesetletnico njegove škofovske časti. V kvirinal pa je derdralo komaj do 200 oficijelnih napreg, čeravno se je demonstrativno obhajal istega dne il statuto. Te dni, rekel mi je mož, pri katerem sem najel stanovanje, postal je Rim spet prejšnjim časom podoben. Po vseh prodajalnicah se gledajo podobe papeža, križici, krone in enaka stvar; paskvilov nisem videl, še podobe kraljeve nisem naletel.

Kedar hodiš po svetu in hočeš podobo kakega kraja si vtisniti v spomin, takrat pojdi na kako vzvišeno mesto. V Rimu sem obiskal verh št. Peterske kuplje, gledal sem raz Kapitol, stal sem na loggiji ali na pomoli kvirinalske palače. Obiskal sem tudi hrib Janiculus, kjer stoji lepa cerkev sv. Petra in montorio menda na istem mestu, kjer so križali tega aposteljna. Lep je razgled po mestu in po okolici, čedna sprehajališča so tam z dobro vodo aqua Pavla, sredi prostornega sejmišča pa stoji steber sv. Petra, ki so ga postavili l. 1869 v spomin Vatikanskega zбора. Lepo je tukaj, pa še bolje mi je dopadalo na nasprotni strani, na hribu Pinčiju, kamor z mojega stanovanja ni bilo daleč. Z ljudskega terga se pride tje memo stare in lepe cerkve Marija del popolo, kjer je prebival ob svojem času tudi Luter, ko je bil še katoličan. Krasen je pogled čez mesto, cerkve, zvonike, kuplje in sosedne gorice. Na sprehajališču sem občudoval dva obeliska, vlite in vsekane podobe, drevje in germovje južnih in naših krajev. Vzlasti zanimivo je našim očem južno rastlinstvo, ki daja kraju celo novo obličje. Ko sem tam sedeval ter se čutil prav srečnega, da zamorem gledati toliko imenitne lepote, postavljali so ravno marmorno podobo kralja Viktorja Emanuela na konji. Tako toraj gleda zdaj podoba kraljeva s svojega visokega stališča na kvirinal, kjer je kralj prebival, in na Pantheon, kjer zdaj počivajo njegove kosti.

Po drugi strani nazaj gredé si ogledam prijazno cerkev Trinita de monti; zraven lepega svetišča stanujejo francoske nune, in hranijo v svojem oratoriji blago in milo sliko na presno Mater admirabilis. Ko se vračam memo obeliska domu, raznašali so ravno večerne časnike. Kak fakin leti po ulici in kliče na vse gerlo: „Fanfulla, Italie!“ Kdor list hoče, mu poda 10 centesimov in zgrabi časnik, dokler listonoša že dalje hiti; prej ko pride, več jih razproda. Enako delajo prodajalci pitne vode; ves dan se sliši njih klic: Aqua fresca, aqua accetosa, aqua con conserva! Ravno tako se prodaja sadje in vsa kratka roba. Pri nas hodi posel po mestu in z bobnom

kliče poslušalce, da jim iz pisem naznani, kdo je kaj zgubil po mestu, ali kje in kedaj se bo na dražbi prodajalo revno pohišje kacega siromaka. Tam pa nosi klicar na drogu štirjaški meter veliko tabljo, na katero so pribita naznanila, ki je gredoč in kričeč razglasuje. K nam pride Jud s svojo suho robo na herbtu; po Rimu po razobesi prodajalec na široke grablje svoje bogastvo, pa ga nosi po ulicah na ogled in ponudbo. Zdelo se mi je, da Italijan zunaj hiše vselej kriči in popeva. Prijeten tak vrišč nikakor ni, ker dela človeku nekako omotico, pa laških ulic ne misli si brez tega.

Pravo življenje se začenja še le na večer, ko se pokažejo bogate Rimljanke v svojih krasnih kočijah na korsu. Lepi konji, nališpani strežaji, kak ličen *piccolo di casa* obrača naš pogled na odkrito kočijo, v kateri se vozi lepa gospa in bogat gospod. Lepe so Rimljanke zares, da-si ne vse; in nevarno bi bilo gledati v njih temne oči, ker bolelo bi lahko človeka serce. Od 6. do 9. ure se vozijo po široki ulici, ktera se Corso imenuje, gori in doli, naprej in nazaj. Pozneje se polnijo kavarne, in ljudstvo dolgo budi, zato pa na jutro pozneje vstaja kot mi.

XI. Rimski obeliski.

Stopimo za nekoliko časa iz starega Rima v nekdanji Egipt, ki slovi po velikanskih zidinah. Imeli so Egipčani najboljši kamen, pesek in apno, znali so tudi kamen obdelovati, da je občudujemo še zdaj. Pred vrata svojih palač in molišč so postavljali po dva visoka kamnena stebra, ki sta bila štiriogeljna, zgoraj malo ožja, in se skončavala v malo piramido. Imenovali so take kamne „Dechen“, Greki so pa dali jim ime „Obeliskos“, ker so bili sulicam podobni.

Ko je stari Egipt zgubil svojo samostalnost, zgubil je tudi svoje bogastvo in svojo lepoto. Vsak zmagovalec je tam pobiral in podiral, za Ptolomejci pa nikdo ni več ravnal in zidal. Gerški kralji so lepšali svoja mesta z obeliski, ktere so iz Egipta dovažali. Enako so delali rimski cesarji, ko so zmagali Egipt. Oktavijan je dal tri obeliske pripeljati v večno mesto, druge so prestavljali cesarji Kaligula, Klavdij, Karakalla, Konstantin. Bilo jih je v Rimu nekdanj 48, in zdaj jih samo 13 še stoji.

Večidel so obeliski kakih 50 do 100 čevljev visoki, in stojé na kvadratni podlagi istega kamna, ki je pa nekaj širja kot obelisk. Popisani so obeliski z mnogo podobami, ktere hierogliphe imenujemo. V teh se pripoveduje, kdo je postavil tempelj ali palačo, pred katero je steber stal? kateremu božanstvu v čest je pozidano to zidovje? kako bogoljubno živi kralj? Posamezne podobe so $\frac{1}{2}$ do 2 čevlja visoke, pa $\frac{1}{2}$ do dva palca globoke, in bile nekdanj pobarvane.

Najviši obelisk je qni, ktereга je dal cesar Konstancij II. iz Egipta prinesiti v Rim, da lepša njemu *Circus maximus*, dokler je stal prej pred vrati Solnčnega svetišča v mestu Theben ob Nilu. Ta meri 179 čevljev na visoko in tehta 13.000 centov. Pomislimo, kaj se to reče. Take višine nima vsak zvonik. V petem stoletji po Kristu so poderli barbari ta obelisk, in

ležal je v razvalinah jahališča, zdrobljen na tri kose. Papež Sikst V. ga je dal izkopati, in leta 1588 pred Lateransko cerkev postaviti. Doveršil je to delo umetni stavbar Domenico Fontana. Drug obelisk iz istega jahališča lepša zdaj veliki terg Piazza del popolo. Pred cerkvijo Maria Maggiore pa stoji obelisk, ki je nekdanj lepšal grobni spominek cesarja Avgusta. Prav nenavaden pogled podaja obelisk pred cerkvijo Maria sopra Minerva, ker ga nosi na svojem herbtu marmorni slon.

Kako so mar taka kamena lomili, klepali, prevažali in postavljali, da niso se zlomili ali zdrobili? Iz Asuvanskih kamnikov se spoznava samo toliko, da so posluževali se lesa in vode. Z vodo nakerknjen les je lomil take velikanske plošče. Po vodi in po valejih so je prevažali na daljne kraje; kakošne stroje so rabili zraven, tega ne vemo. Da pa znate si misliti, koliko truda stane tako delo, zato naj še povem, kako se je prestavljal Vatikanski obelisk.

Cesar Nero ga je dal prinesiti iz Egipta, in ga je postavil v svoje jahališče, da služi za mejnik (meta). Ko so na tem kraju pozidali pozneje št. Petersko cerkev, ostal je obelisk na svojem mestu, in je stal ravno pred zdajno sakristijo. Papež Sikst V. je sklenil ga prestaviti na sredo št. Peterskega terga. Za to delo se je odbral umetni stavbar Domenico Fontana, da po svojem načertu doverši to nevarno in težko delo. Napravil je okoli obeliska lesene gredi, valeje in podlage, vervi in motovila. Ko je bilo vse pripravljeno, da brati dve sv. maši, pri katerih so prejeli vsi dalalci sv. obhajilo, potem si prosi od sv. očeta blagoslov, pa gre na delo. Kraj zraven obeliska je bil ograjen, in prepovedano je bilo za ograjo stopiti, ali glasno govoriti, ali kak hrušč napraviti. Fontana je pokleknil s svojimi delalci, glasno odmolil Očenaš, pa dal znamenje na piščalko. Celih 40 strojev, 907 možev in 75 konjev je nategnilo in obelisk je začel se nagibati. Strašno pokanje lesenega stebrovja je osupnilo delalce, da so za trenutek prenehali, ko je zvonček dal jim znamenje. Ker pa ni se pokazala nobena škoda, nadaljevali so delo in so ga srečno končali. Vriskanje ljudstva in pokanje kanonov je naznanjalo vsemu mestu, da je nepoškodovan se vlegel obelisk na tla.

Zdaj so na vso moč delali, da spravijo ta velikanski kamen na št. Peterski terg, sredi kterega so napravili močno podlago, na katero bi obelisk postavili. Ko so bile vse gredi in naprave za vzdigovanje gotove, brale so se zopet dve sv. maši, sprejeli so delalci sv. zakramente, in po odmoljenem Očenašu so začeli obelisk vzdigovati. Zdaj ga je vzdignilo 40 strojev, 140 konjev in 800 možev z 52 naleti ali momenti. Ves Rim je se veselil, in topovi Angelskega gradu so naznanjali glasno, da stoji obelisk nepoškodovan na svojem novem mestu. Godilo se je to 10. septembra 1586. Obelisk se je posvetil in čestito s križem venčal. Vse delo je stalo 37.975 rimskih tolarjev, za takrat velik denar, in ni se končalo za kak teden ali mesec; trebalo je temu za celo leto dni in silno velikih moči.

O svatbi kralja velikomoravskega.

Obraz iz IX. stoletja.

(Po M. J. Hurban-u posnel Fr. Jaroslav.)

(Dalje.)

III.

Svatopluk je v Reznem. Naslednji dan po njegovem dohodu, ki je bil odmenjen igram in viteškemu gonjenju na ostro, presedeli so na posvetovanju. Svatopluk je s cesarjem in cesarjevičema razpletal imenitne in važne zadeve. Ali s posvetovanja ni prišel vesel, — oči v tla vperlih in glave povešene je stopal s cesarjem in Karlmanom.

Že je bilo okoli štirih popoldne, predno so sedli za dobro obložene mize. Vse kar je druzega in dobrega bilo dobiti, vse to je bilo pripravljeno gostom. Bardci nemški z ogromnimi harfami in dolgimi bradami so prepevali stare balade o vitezih, in v slehernej je moralo po več potov omenjeno biti ime Hermanovo. Vitezi pa so vzdihovali in omedlevali od ljubezni; kajti ljubezen je morala razvneti vsakega nemškega viteza. No in Adelhajda, prva krasotica na Nemškem, ta pa še slutila ni, da je ona kriva, da je nekaj vitezov omedlelo in so jih morali iz dvorane nesti. To je bila vse drugačna ljubezen, kakor naše dni. Pa še druga zabava je čakala gostov v prostranej in dolgej dvorani, ki je bila okrašena s starovekimi obrazy in razsvetljena z mnogobrojnimi, na železnih verigah visečimi svetilnicami. V tej dvorani se so zbirali gospodje, gospe in gospice. Pričakovali so še cesarja z njegovim spremstvom.

Predno je cesar vstopil, govorilo se je mnogo o svatbi, o Svatopluku pa o Adelhajdi. Marsikteri vitez je privabil grenkih solz v oči gopicam, ker je tako iskreno hvalil krasoto Adelhajdino.

Drugi pa so zavidali Svatopluku, škripali z zobmi, ter njega in Adelhajdo na tihem preklinjali. Viljem in Engelšalk, zavita v plašče, in še nekdo isto tako opravljen, sprehajali so se po dvorani in se nekaj pomenkovali.

Čestiti čitatelj in ljubeznjiva čitateljka že vesta, da je bil Svatopluk s tega namena v Rezno došel, da bi tu mir zagotovil svojemu narodu, a da bi to sverho gotoveje dosegel, sklenil je tudi snubiti Adelhajdo, hčer Karlmana in unukinjo cesarja Ludovika.

Kar je bil sklenil, to je tudi učinil. Ali Svatopluk se je prevaril v svojej nadi; menil je, da bode pod povoljnimi pogoji mir zagotovil svojemu narodu, ali nasproti temu je bil od modrih in zvitih Nemcev tako v zadrego potisnjen, da je sebe in svoj narod v njihovo področje vergel.

Dovolil so mu naslov kraljevski, in pokrajinam njegovim so dali ime kraljevina, a za to je moral Svatopluk zavezati sebe in svojo zemljo, da bodo njegovi polki, kedar bode treba, proti neprijateljem nemškim brez razločka se postavili, ter s prisego zavezani pod nemškimi zastavami vojevali. In ta dogovor se je imel poterditi z možitvijo Adelhajdino.

Svatopluk je na vsak način nastojal, da bi se zadeva za nekaj časa še odložila ali nemški cesar ni hotel niti slišati o odkladanju, dobro vedoč, da Svatoopluk je sedaj v njegovej moči, in da privoli na vse. In Svatoopluk je izprevidel, da v tem položju ne kaže protiviti se Nemcem.

Bobni so zaropotali in trómpete so zapele, v dvorani pa je šlo od ust do ust: „cesar,“ cesar ko je Ludovik s svojima sinovoma, z Adelhajdo in Svatooplukom vstopil.

Cesarju na desno in levo sta stopala Svatoopluk in Adelhajda, za njim pa njegova sinova. Adelhajda je s svojo krasoto potamnila vse nazoče gospe in gospice; kot solnce je ona sijala v dvorani. Postave je bila plemenite, visoke, stopinj važnih, lahkih in primernih, černih očij, dolgih nakodranih las, ki so se vsipali po snežnobelem tilniku, visokega in kot nebo jasnega čela, pa cvetočih lic, in vse to se je vjemalo tako lepo, da je Adelhajda nehoté morala slehernega očarati s svojo lepoto in uznešenostjo.

Pa tudi Svatoopluk je ta pot se pojavil v nepričakovanej podobi, v kakoršnej njega nemški vitezi niso pričakovali. Mislili so si Svatoopluka takošnega, kakoršen je bil za časa svojega jetništva. Navadno so ga pitali s priimkom: „slovaški riterček“, in kot takošnega bednega „riterčka“ so si ga domišljevali.

A tu se je nenadoma pokazal Svatoopluk v vsej dostojnosti in krasoti. Ni se nosil oholo in odurno, kakor nemški grofiči in kneziči; kajti to ni bila njegova vlastitost. A vendar je vsa njegova zunanost bila veličastna, prav kraljevska. Lehki plašč je plaval čez kolena, za bogato prevezenim pasom je tičal meč, na mečevem ročaju, z zlatnino in beseri okrašenem, pa je visela čelada; kostanjevi lasje so se mu vsipali po ramenih, svitle in jasne oči pa so strelale po navzočih.

Ples se je začel, radost je postala občna, tudi cesar je bil vesel, in stopivši izmed svojih se je pomešal med kneze in druge navzoče gospode. Tako se je zgodilo, da je Svatoopluk pri Adelhajdi sam ostal, ter začel se ž njo sprehajati po dvorani, in ogledovati starodavne obraze po stenah in stebrih.

Adelhajda nikdar ni bila občutila takošne slasti, kakoršno je pila sedaj iz ljubkih k njej se ozirajočih zvukov Svatooplukovih, ali naenkrat je začelo jo tudi skrbeti, kajti dozdevalo se jej je, kakor da je v šumu govorjenja moškega zaslišala glas dobro znanega grofa, o katerem smo tudi mi že nekaj slišali. No ona je le v Svatoopluku gledala svojo blaženost, in zato je začela Svatoopluka naganjati, naj bi poiskala cesarja, da bi se pred ko pred umaknili iz dvorane. Med tem ko je Svatoopluk še nekov nasproti višeč obraz ogledati hotel, prižvižgala je strela njemu mimo ušesa in tresčila v steber, pred katerim sta stala Adelhajda in Svatoopluk, in strela, odkrušivši kos terdega ometa, pala je na tla pred noge Svatoopluku.

Ta prigodek je zmedel ves ples. Jasno je bilo, da je grozila nevarnost življenju Svatooplukovemu. Ali angelj življenja in naroda njegovega je čuval nad njim. Osupnjen, ali nikakor ne poparjen, odšel je Svatoopluk z Adelhajdo iz dvorane.

IV.

Adelhajda ni zaspala vso drago noč. Prigodek v dvorani je odgnal jej spanje. Le Svatopluk in njegov vrug sta jej hodila na misel, in serce je bilo nepokojno.

Zgodaj je vstala vsa bleda. Pogledala se je v zercalo, pa se je zavzela, tako je spremenjena bila. Danes je imel Svatopluk govoriti ž njo zastran poroke, kajti velikaši tega sveta pri porokah svojih ljubezen in naklonjenost na poslednje mesto postavljajo. Tudi Svatopluk še ni povprašal Adelhajde, kaj ona misli.

Adelhajdi je začelo biti tako tesno sedaj, da ni vedela kam bi se dejala. Pomisliti na Svatopluka, tega se je kar bala, kajti sinočni prigodek je risal jej grozne obraze, ona si je domišljevala, da Svatopluk hoče sum valiti na ves dvor, in kaj bode s poroko? Poroka je odpirala jej vrata v neskončno blaženost, ali sinočni naključek je podiral jej vse.

Dolgo je čakala Adelhajda pohoda Svatoplukovega; nobeno mesto ni jej ugajalo, deset in desetkrat je premenila svoje položje, da bi, kar se more, primerno dočakala svojega zaročenca. Naenkrat se je po hodniku začula hoja in bernenje ostrog. To je Adelhajdo po koncu spravilo, kri je šinila jej v obraz; nemirna je vstala ter začela hoditi po sobi. Ostroge čedalje bliže pojó, smeh obletava Adelhajdine ustnice, stopi k oknu ter zre doli na reko Dunaj.

Z neuljudno burnostjo se odpró duri, in Adelhajdinega duha objame žalostna slutnja; ozre se in zagleda divji obraz grofa Rudolfa. Vsa se je tresla groze, in mraz jo je spreletoval.

„Aj, vi tu, gospod grof?“ več ni mogla govoriti.

In grof se je zaderl: „Da, da, milostiva kneginja, jaz sem, jaz, vi ste menili nekega drugega dočakati! Ha, ha, kako se človek zmoti večasih! No, tudi jaz sem prišel zgolj zato, da izvem, ali sem se motil tudi jaz, ali kako! Kneginja!“ tako vskliknivši se zgrudi pred Adelhajdo. „Uslišite moje gorke solze; angelj življenja mojega, veruj mojej ljubezni; tu na teh ramah te ponese skozi viхро življenja! Tu se zvijam pred teboj, kneginja, tu sem ti kot led primerzjen, če me s teh zmerznjenih tla ne otajajo sladke obljube milosti tvoje! Ljubi me, Adelhajda!“

Adelhajda je bila vsa s sebe, a toliko je vendar le mogla opaziti, da ta bedak, kakoršnih je takrat med vitezi nemškimi odveč bilo, biva v nevarnem položju dušnem; glava mu je gorela, in razvneti kri je kipela. „Vstanite,“ velela mu je po dolgem molku, „vstanite, ljubi grof, ne ponižujte se pred slabim dekletom!“

Besede Adelhajdine so ukrotile njegovo besnost, mahoma se je čutil srečnega.

Ta hip se je pokazal pri durih do kraja odpertih — Svatopluk.

Rudolf kot vsteklenec znova vskipi, ter s hripavim glasom zarujove: „Ha, pes slovenski!“ in zdirja iz sobe. Najnesrečniši stvar na svetu sedaj je bila Adelhajda. Vse se je križalo jej pred očmi, serce je bilo viharno, obraz

je gorel studa in bojazni, vse nesreče so navalile nanjo, tolažila pa ni bilo videti nikjer nobenega.

Svatopluk ni znal, kaj je ljubezen; edina zvezda danica mu je bila ljubezen do naroda, ona mu je kazala propade in razsedline, nad katerimi je plaval, pa vertoglavo višino slave, do ktere je hotel vzdigniti sebe in narod slovenski. Delal se je kakor da nič ni videl, ali kot junak vsaj nič opazil; kajti s slovansko prijaznostjo je pristopil k Adelhajdi in jo ogovoril: „Draga kneginja, jaz sem gotov za odhod. Prišel pa sem, da poizvem zastran vaše volje: ali hočete biti moja žena?“

Hladne te besede so Adelhajdo potisnile še v večjo slabost in dvom. Rada bi bila spregovorila, ali solze so se jej uderle po licih in pri srcu je bilo jej neznanski tesno. Kedar se je bila nekoliko vlegla notranja razpaljenost, prosila je Adelhajda Svatoapluka, naj bi prisodil sinočni in denašnji prigodek zgolj bedanji Rudolfovej.

„Vem, vem draga kneginja! Dobro poznam običaje vaših vitezov, upokojite se zbog tega,“ tako je tolažil Svatoapluk Adelhajdo. To je tudi pomirilo jo.

Dolgo je odlašala Adelhajda po navadi Nemk, preden je objavila svojo voljo. Naposled je vendar izlila v ognjenih besedah svojo ljubezen do Svatoapluka.

„Z Bogom, kneginja, videti se hočemo, kedar jaz potrebne priprave za svatbo uredim,“ to so bile poslednje besede Svatoaplukove. Odšel je.

Pred gradom stojé oklopljeni Slovaki. Sam cesar s sinovoma spremlja Svatoapluka. Nitraneci spodbodejo konje in zdirjajo proti domu.

(Dalje prihodnjič.)

Čaše nikari ne meči v globino.

Po Rob. Hamerlingu, prevel J. Carpenter.

Čaše nikari ne meči v globino,
V kateri se penil ti sreče je val!
Drage za vsikedar čislaj ti persi,
Kder si ljubezni blaženstvu se udal!

Ako vpijanljivi hip je izgini,
Vira ne kali, ki te je krepil;
Velo cvetlico prepuščaj vetrovom,
Slab, kdor bi z nogo život jej moril!

Zadujo poserči hvaležen nje kapljo,
Kakor užival si prvo radost,
Z venci, kot rudnike, serca opletaj,
V katerih nahajal si zlato zvestost.

Če pošumi, pozgubi se za večno
Kar si užival in čemur se vdal,
Čaše nikari ne meči v globino,
V kateri se penil ti sreče je val!

Družba sv. Mohora.

V 11. listu lanskega „Besednika“ smo našli rokopise, s katerimi so pisatelji tekmecevali za razpisana družbina darila. Danes poročamo o njih razsodbi, ki se je dne 1. februarja v odborovi seji veršila. Presojevalci so le trojim rokopisom prisodili darilo in sicer: „Zbirki povest“, ki jih je zapisal gosp. Franjo Hubar, profesor v Ptuji; životopisu: „Princ Evgen Savojski,“ poslal g. Iv. Steklasa, prof. v Karlovcu in podučnemu spisu: „Kratek obris Štajerske zgodovine“ s posebnim ozirom na Slovenski Štajer, spisal g. Iv. Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. Rokopise: „Spomini na Poljsko in Rusijo,“ spisal gosp. M. L. v Celovcu; „Pogovor pod lipo,“ zapisal g. J. Kr. v Terstu in „Vremenski prikazi,“ poslovenil Ch. M. v Ljubljani so pregledovalci pohvalili in nasvetovali, da se porabijo za „Večernice“ ali pa „Koledar“. Odbor je predlogu priterdil in spise sprejel. Nagrada se bode pisateljem izplačala po natisu. Tudi boljši spevi in pesmi Miljkota Kmetiča bodo priložno se porabile v „Večernicah“. Izmed ostalih spisov so nekateri po osnovi in po besedi prav dobri; ker pa večidel le ponavljajo, kar je po prejšnjih družbinskih knjigah že natisnjeno, ni bilo odboru mogoče, pri razdelitvi daril na nje se ozirati. V to versto spadajo: „Nauk o gospodinjstvu,“ „Bolezni v glavi,“ „Kosovo polje,“ „Kdo dela točo?“ — Životopis: „Valentin Vodnik“ in „France Preširen“ le slabo in pristransko posnema mnogo, mnogo boljših životopisov teh pesnikov, zato za družbo ni prikladen. Družbina pravila ne pripuščajo političnih razprav, to je glavni in edini pomislek, kateri brani, da izverstni, dramatično osnovani in času primerni spis: „Razpor in sprava“ ne najde prostora v kakej družbini knjigi. Škoda tudi, da je sicer prav praktični sestavek: „Hrošči rilčkarji — kmetu škodljive živalice“ zelo poveršen in toliko pomanjkljiv. Razgovor o tem spisu pa je odbornikom dal povod, da so sklenili, naj se naprosi strokovnjak, ki bi v posebnej knjigi temeljito in popularno opisal vse škodljive živali in rastline. Tajniku je bilo naročeno, naj stopi o tej zadevi z gosp. profesorjem Fr. Erjavcem v dogovor. — Drugi, do sedaj ne imenovani rokopisi nimaajo dostojne tehtnosti, nekateri so slabe dijaške poskušnje, ki razodevajo hvalevredno dobro voljo, katerej pa še primanjkuje zrele duševne moči. Spisi, katerih odbor ni sprejel v porabo, so bili pisateljem poslani nazaj, da ž njimi razpolagajo.

Drobnosti.

Švintanje. Nekemu mizarju (ki mi je to pravil) začne roka vsahnivati. Ko pride enkrat k slovečemu kmečkemu zdravniku, mu ta svetuje, naj si roko švinta o mladi nedelji. To se pa takole godi:

Z nožem, na katerem je vsekano ime Jezusa in Marije, solnce in mesec, se vreže v serčni perst, 3 ali 4 kaplje kervi se vjamejo na košček pavole in

ta se mora zjutraj pred solncem zanesti k drevesu (moškemu, če je bolnik možki, ženskemu, če je bolnica) drevo se naverta in pavola v luknjico dene. Če se človek ozdravi, se drevo posuši. Mizar je terdil, da mu je pomagalo.

Kvatre. V kvaternem tednu ne predejo za platno, ampak le sučejo niti — za Jude. V postu je najpred kvaterni teden; potem prva postna, za to sredpostna črna — cvetna, — velika nedelja.

Sredo po kvaterni nedelji grejo kvatre ven. Tisti veter, ki se obderži sredo po kvaterni nedelji, derži do drugih kvater.

Na vreme v kvaternem tednu vselej radi gledajo Slovenci. F.

Slovstvo.

* Tiskarnica družbe sv. Mohora je ravnokar doveršila tisk **druge knjige** „Ant. Mart. Slomšeka zbranih spisov“: **Basni, prilike in povesti** (zbral in vredil Mih. Lendovšek, katehet v Ptuj), katere zalogo je prevzela največ zaradi tega, naj bi se ne ustavilo (tega se je bilo v resnici batil!) vse hvale vredno početje zbiratelja in vrednika spisov umerlega knezo-škofa. Če je že prva knjiga „Slom. zbr. sp.“ razveselila sleherno rodoljubno slovensko serce, reči smemo, da tega tudi ova druga nič manj storila ne bo! Da, rekli bi, da je notranja vrednost te druge knjige še mnogo večja! Zato se nadjamo, da kljub slabim, in izdavanju knjig jako neugodnim časom, v katerih živimo, bodo rodoljubi vseh slovenskih pokrajin vedeli skerbeti zato, da družbena tiskarnica pri tem početju ne bode v zgubi ostala. Knjiga obsega 25 tiskanih pól. Cena jej je nizka, broširan iztis 1 gld. 20 kr., terdo vezan 1 gld. 30 kr. Dobiva se v Celovcu v tiskarnici družbe sv. Mohora in pri vseh bukvarjih, ki imajo slovenske knjige naprodaj.

➤ Perva knjiga te zbirke: „Slomšekove Pesmi“ se še tudi dobiva, broš. iztis po 90 kr., vezan po 1 gold. Naročuje se lahko v tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu, ali pa pri g. izdajatelju Mih. Lendovšek-u v Ptuj (Pettau).

* **Mali šopek domoljubnih evetličic.** Zbirka pesnij, katere je zložil in izdal Radoslav Silvester, tergovski pomočnik v Vipavi. Obsega 64 strani in veljá 25 kr. Dobiva se pri izdajatelju v Vipavi, pri M. Gerberju v Ljubljani in C. Tandlerju v Novomestu.

Duhovske spremembe v Kerški škofiji.

Č. g. Kasl Jož, fajmošter v Glanhofnu je dobil faro Čajnca.

Č. g. Wieser Andr., stolni kaplan in vikar oskerbuje stolno faro v Celovcu, in č. g. kaplan Matevžič Val. faro pod Kernosom

Umerla sta: P. n. preč. gg. dne 19. jan. Raupl Janez, stolni korar in fajmošter v Celovcu in dne 29. jan. Ineko Tomaž, prošt, častni stolni korar in fajmošter pod Kernosom. R. I. P.

Razpisane so fare: Globasnica in Vetrinj do 26. t. m.; Št. Jurje na vinskih gorica do 2. marca in Podkernos in Eberstein do 20. marca.

Listnica. Č. g. P. v K. Ostane kot lani, hvala!

Izdajatelj in odgovorni vrednik: J. Golé. — Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.